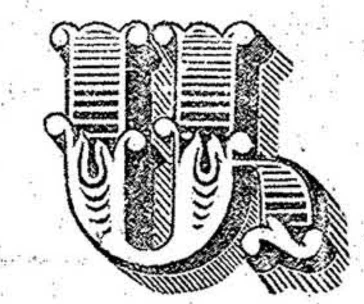
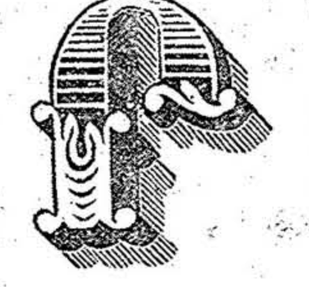
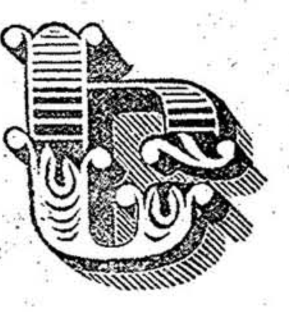
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ	Ղ. Ո.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ


ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Շարա Ապու Տարտար, Թիւ 16
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ
Journal AREV
B. P. № 600
Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Գերմանիոյ Նախարարապետին Արեւելքի մասին վերջին յայտարարութեանց առթիւ, «Արեւ»ի նախորդ թիւին մէջ գերման արեւելեան քաղաքականութիւնը լուսաբանող կարգ մը քաղուածներ առաջ բերած էինք անգլիական մամուլէն։ Նոյն խնդրին կ'ուզենք վերադառնալ այսօր, քանի որ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ պատահած իրադարձութիւնները մանաւորապէս կը շահագրգռեն մեզ։

Պատերազմի ծանրութեան կեդրոնը Մերձաւոր Արեւելք փոխադրելուն մէջ Գերմանիա կենսական պատճառներ ունէր. — Արեւմտեան ճակատին վրայ՝ Մառնի ճակատամարտէն ասդին՝ Դաշնակիցներու մարդկային թումբը կասեցուց իր կողմէ նոր յառաջխաղացութեան ամէն փորձ. արեւելեան ճակատին վրայ՝ իր արագընթաց յառաջխաղացութիւնները վրիպեցան իրենց նպատակէն որ ռուս բանակը ջախջախելուն մէջ կը կայանար. Րիկայէն մինչեւ Չեռնովիցա միլիոնաւոր ռուս սուիններ կը գոցեն իր ճամբան։ Հիւսիսէն՝ իր ծովային ճամբաները բռնուած էին անգլիական անպարտելի նաւատորմիղէն, հարաւէն՝ մէկ կողմէ Իտալիա ծովէն ու ցամաքէն կը ճնշէր իր դաշնակցին՝ Աւստրիոյ վրայ, միւս կողմէ հերոսական Սերպիան Դանուբի և Պալքաններու պահպանութիւնը ստանձնած էր. այսպէսով՝ տրուած ըլլալով Ռումանիոյ չէզոքութիւնը՝ Գերմանիոյ առջեւ փակուած կը մնար հարաւի ճամբան եւս։ Ահա այսպէս, կեդրոնական պետութիւնները ամէն կողմէ պաշարուած էին և բոլորովին բաժնուած իրենց հարաւի միակ դաշնակից Թուրքիայէն՝ որ իր առանձնութեան մէջ՝ կարեւոր սատար մը չէր կրնար հանդիսանալ իրենց համար։ Պէտք էր ամէն գնով ջանալ այս պաշարման շղթան կոտրել կէտ մը որ կեդրոնական պետութիւններուն հնարաւորութիւն ընծայէր մէկ կողմէ՝ ձեռք տալու Թուրքիային և այս կերպով իրենց բոլոր ուժերը միացնելու, և միւս կողմէ՝ պատերազմի հրդեհը ծաւալելու շատ աւելի ընդարձակ տարածութեան մը վրայ, ո՛չ միայն աւելի և աւելի ցրուելու համար իրենց թշնամիներուն ուժերը, այլ՝ եթէ կարելի ըլլայ՝ անոնց գլխուն նոր տաղտուկներ բանալու համար։

Այսպիսի հնարաւորութիւններ ներկայացնող միակ կէտն էր Սերպիան. Գերմանիոյ և Աւստրիոյ համար կենսական կարեւորութիւն ունէր ուրեմն կոտրել անցնիլ Պալքանեան հողամասը որ զիրենք կը բաժնէր Թուրքիայէն։ Ասոր համար, անոնք Պալքանեան ազգերու փոխադարձ ատելութիւնը և նախանձը ճարտարօրէն շահագործեցին և այս կերպով յաջողեցան Պուլկարիան իրենց կողմը շահիլ և զայն մղել իր քաղաքական ծնողներուն դէմ ձեռք վերցնելու։ Գերմանները Պալքաններուն մէջ փոխանակ համոզկեր միջոցներու դիմելու, գործածեցին սուիններու և թնդանօթներու պերճախօսութիւնը. Դանուբի եզերքը շարուած 300,000 սուիններու փայլը շուտով շլացուց փառամոլ և ապերախտ Պուլկարիոյ աչքերը, մինչ Յունաստան և Ռումանիա կասկածելի չէզոքութեան մը պատեանին մէջ կծկուեցան, առաջինը դրժելով նոյն իսկ այն դաշնագրին որ զինք կը կապէր դժբաղդ Սերպիային։

Սխալ պիտի ըլլար ըսել թէ Դաշնակիցներու ռազմագէտները Սերպիոյ այս բացառիկ ռազմագիտական դիրքը ուշադրութենէ վրիպեցուցած էին։ Անոնք առջի օրէն խորհեցան թէ Գերմանիոյ առջեւ բաց դուռ մը չթողլու համար՝ անհրաժեշտ էր սերպիական ճակատը զօրացնել. բայց անոնք՝ փոխանակ Գերմաններուն նման սպառնալիքներով, սուիններով ու թնդանօթներով խօսելու Պալքանեան պետութեանց հետ՝ խօսեցան բանականութեան, քաղաքակրթութեան, փոխադարձ շահերու և դաշնագիրներու յարգումի նուիրական պարտականութեանց լեզուովը. իրենց համար անսպասելի էր որչափ Պուլկարիոյ ապերախտութիւնը, նոյնչափ ուխտադրուժ վարմունքը Յունաստանի՝ որ Վէնիզէլոս մ'ունէր իբրև վարչապետ…։ Գիտենք թէ ի՛նչ պատահեցաւ սակայն, և Դաշնակիցները անակնկալի մ'առջև գտնուեցան…։ Բնականաբար անոնք չյուսահատեցան։ Ջուղեցին իր բաղդին հզել Սերպիան. բայց դիւրին չէր ամիսներէ ի վեր պատրաստուած և վերջին պահուն Պուլկարներու և Թուրքերու աջակցութեամբ զօրացած Գերման յարձակումը մէկ օրէն միւսը կասեցնել, և Սերպիա՝ առժամապէս անշուշտ՝ զոհը եղաւ իր դրացիներուն վատութեանը։

Ամէն անոնք որ ժամանակաւոր յաջողութիւններէ և արտաքին երեւոյթներէ չեն դատեր իրերը, այլ թուանշաններու և իրականութիւններու վրայ կը հիմնեն իրենց դատողութիւնները, տարակոյս չեն կըրնար ունենալ թէ Գերմանիոյ այս վերջին յուսահատական փորձն ալ վրիպելու դատապարտուած է և թէ մօտաւոր ապագան այս տեսակէտով կը պահէ Դաշնակիցներու բարեկամներուն համար կաչղուրիչ անակընկալներ։ Բայց և այնպէս՝ շահեկանութենէ զուրկ չէ քօղազերծել այն հաշիւները և ակնկալութիւնները որոնց վրայ հիմնուած է Գերմանիոյ այս Պալքանեան արշաւանքը, և որոնք քաջածանօթ են արդէն Դաշնակիցներուն։

Ցաժենայն դէպս, ինչ որ ալ պատահի միւս ռազմաճակատներուն վրայ, Գերմանիոյ Արեւելքի մէջ հետապնդած սեւեռուն քաղաքականութիւնն է՝ պատերազմին վերջաւորութեանը Թուրքիան իր զինուորական գրաւումին տակ ունենալ։ Ելեւմտական տեսակէտով՝ արդէն Թուրքիոյ տիրապետութիւնը իր ձեռքն է. արդարեւ, պատերազմէն առաջ արդէն, Գերմանիա՝ իր դրամատուններով, երկաթուղիներով, նաւահանգիստներու շինութեամբ, առեւտրական գործակալութիւններով՝ այնպէս մը թափանցած էր այնտեղ, որ երկիրը կամաց կամաց գերմանական գաղութի մը կերպարանքը առնելու վրայ էր։ Արդ, եթէ հաշտութեան պայմանները անգամ մ'ալ երաշխաւորեն Թուրքիոյ ամբողջականութեան պահպանումը, Գերմանիա այնտեղ պիտի ունենայ՝ բացի տնտեսական ազդեցութենէն — որ աւելի պիտի զօրանայ Պերլինի մէջ կնքուած նոր փոխառութիւններու երեսէն՝ աչագին համեմատութեան հասած հանրային պարտքով մը — զինուորական գերակշռութիւն մըն ալ՝ շնորհիւ իր սպաներուն և բանակներուն այնտեղ ներկայութեանը. իրերու այս կացութիւնը իր ամբողջութեամբ կրնայ բաղդատուիլ Հնդկաստանի բրիտանական գրաւման նախընթաց պարագաներուն հետ։

Գերմանիոյ հետապնդածը այսպիսի պայմաններու վրայ հիմնուած խաղաղութիւն մըն է, և իր անդրագոյն նպատակներէն մին է Պարսկաստանն ալ կցել Թուրքիոյ՝ համաձայն պայմաններու մէջ։ Գերմանական կայսրութիւնը աշխարհակալութենէ աւելի հիմնուած է մաքսային միութեան մը վրայ, ու նոյն մաքսային միութեան ընդլայնումն է որ գերմանացիք կը յուսան հիմնել մեծ կայսրութիւն մը Անվերսէն կամ Համպուրկէն մինչև Պաղտատ։ Թուրքերը, Պուլկարները և Յոյները համոզելու համար որ մըտնեն այդպիսի մաքսային միութեան մը մէջ՝ գերմանիա անհրաժեշտ կը նկատէ որ, պատերազմին վերջաւորութեանը, կեդրոնական Պետութիւնները զինուորական գերակշռութիւն ունենան Սօֆիայի և Կ. Պոլսոյ մէջ և Յունաստանի անմիջական սահմաններուն վրայ։

Այս նպատակներուն մէջ յաջողելու համար գերմանիոյ ձեռք առած միջոցներէն մէկն ալ, բացի կաշառքէ, լրտեսութենէ և խռովարարութենէ, իսլամներու հանդէպ ներդաշնակէտ չողոքորթութիւնն է որ սակայն ոչ մէկ տեղ հաւանականութիւն կ'ընծայէ յաջողելու, քանի որ իսլամական աշխարհը դարաւոր փորձառութեամբ իրեն միակ բարեկամ և պաշտպան կը ճանչնայ Մեծն-Բրիտանիան։

Վերջացնելով այս խորհրդածութիւնները, տարակոյս չունինք որ քիչ ժամանակէն Դաշնակիցներու կողմէ լաւ կշռուած, կորովի և վճռական գործողութիւն մը Մօտաւոր Արեւելքի մէջ՝ վերջ պիտի դնէ այս բոլոր գերմանական մեքենայութեանց և աշխարհ պիտի կարենայ վերջապէս ողջունել ազատութեան, քաղաքակրթութեան և երկարատեւ խաղաղութեան նոր դարագլուխ մը։

Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՀԱՅԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՆ ԿԸ ՑԱՆՁՆԷ

Թանի մէջ կը կարդանք Ժընէվէն Դեկտ. 10ին տրուած հետեւեալ քաղուածքը լի հեռագիրը.

«Սօֆիայէն կ'իմացնեն թէ Պուլկար կառավարութիւնը Թուրքիոյ յանձնեց հազար հարիւր Հայ զինուորական փախստականներ որոնք կը կարծուի թէ հրացանի բռնուած են: Շատ փոքր թիւ մը յաջողած է փախչիլ եւ Ռումանիա ապաստանիլ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԻԱ՜Ղ, ՓԱՌԱՑՍ ԱՆՑԱԻՈՐԻ

«Լոնտոն, 15 դեկտ.— Անգլիացի վիրաւորեալները կը պատմեն որ Պուլկար զօրքը շատ աւելի վայրագ կերպով կը վարուի այժմ, մանաւանդ առանձին մնացած թշնամի խմբակներու հետ, քան Պալքանեան պատերազմին ատեն։»

Սերպիոյ արշաւանքին սկզբնաւորութենէն ի վեր, աս չեմ գիտեր քանիերորդ հեռագիրն է որ մատնանիշ կ'ընէ Պուլկար խժդժութիւնները քաղաքակիրթ աշխարհին։

Այս չարաչուք չարքին մէջ, սակայն, ամենէն սարսռազդեցիկ լուրերը անոնք կը մնան որոնք կ'ըսէին, անգամ մը, թէ՝ «Գերմանները և Աւստրիացիները Բիրոթի մէջ ստիպուեցան միջամտել արգիլելու համար բնակիչներուն ջարդը Պուլկարներուն կողմանէ», հեղ մը թէ՝ «Նիշի մէջ Աւստրո-Գերմանները իրենք ստանձնեցին քաղաքին ոստիկանութիւնը Պուլկար զօրականութեան դէմ պաշտպանելու համար բնակիչները», և ուրիշ անգամ մը թէ՝ չեմ գիտեր ո՛ր քաղաքին մէջ «Աւստրիացիք ուզած ըլլալով արգիլել Պուլկար զինուորներուն անկարգութիւնները, կռիւ մը ծագեր է մէջերնին»։

Տեղեակ ըլլալով գերմանօ-աւստրիական պատերազմական «Քիւլթիւռ»ին շահատակութեանց, որոնց ապացոյցները կը տարածուին Պելճիքայի, Բոլոնիոյ, Հիւսիսային Ֆրանսայի հողերուն վրայ, կամ ովկիաններուն խորը կը պառկին յաւիտենօրէն, չէ՞ք սարսռար մտածելով թէ Պուլկար արիւնկզակութիւնը ի՜նչ գերագրական աստիճանի մը հասած ըլլալու է որ գերման գազանութիւնն ու աւստրո-մաճառ վայրագութիւնը ի գո՛ւթ շարժեր են, ու ստիպուեր անոր ճիրաններէն զոհե՛ր ազատել…։ Ա՜հ, բարի դահիճները, ապաքէն…։

Ո՞վ կրնար երեւակայել սա՛ հրէշային բանը. դարերով հալածուած, կոտորուած ժողովուրդ մը, դեռ երէկ ազատութեան տիրացած ճի՛նդ ջարդուած ըլլալուն շնորհիւ, որ իր կարգին վարպետ, անմրցելի անգերազանցելի վարպե՛տ կը հանդիսանայ ջարդարարութեան թրքաշնորհ արուեստին մէջ՝ Գերմանին և Հունգարացիին նորստաց կարմիր փառքը տժգունցնելու, նսեմացնելու ատենն։

Կլատսթօ՛ն, ողջ ըլլայի՛ր ու տեսնայի՛ր վարմունքը ժողովուրդի մը որուն կրած անլուր արհաւիրքները խլեցին քու մեծ խղճմտանքէդ վեհ սրտմտութեան այն պատմական աղաղակը որուն պուլկար ազատութիւնը այնքա՛ն բան կը պարտի…։

Կը յիշուի թէ Պալքանեան Բ. Պատերազմին սկիզբը, Սերպ և Յոյն կառավարութիւնները ի լուր աշխարհի հրապարակեցին պուլկար զօրաց կողմէ գործըւած խժդժութիւնները գերիներու և անպաշտպան բնակչութիւններու վրայ։ Շատ հաւատ չընծայուեցաւ այն ատեն, կարծըւելով թէ ըսուածները թշնամիի դիտումնաւոր ամբաստանութիւններ էին, Եւրոպայի առջև Պուլկարիան սեւցնելու նպատակաւ տարածուած չափազանցութիւններ՝ ամէն պարագայի մէջ։ Տարակոյսը ներելի չէ այժմ.

Պատմութիւնը ցոյց կուտայ, ափսո՛ս, որ Պուլկար վայրագութիւնը շատ հին բան մըն է, և իր արիւնոտ հետքերը դըրոշմած Պալքաններու անցեալին մէջ։ Յետ մը որքա՛ն քիչ կը փոխուի եղեր, Աստուա՛ծ իմ, դարերու ընթացքին. համոզուելու համար ասոր, կարդացէ՛ք հետեւեալ տողերը. «Հին պատմաբանները

կ՚ըսէին թէ բ... բարբարոս ժողովուրդներէն՝ «Ռոմն», ի. դարէն մինչև Թ. դարը, Բիւզանդիոնի կայսրութեան մէջ մուտ գործած էին, միայն Պուլկարներն են որ դադրած չէին անոր մահացու թշնամիները նկատուելէ. հակառակ սլաւ մեծ զանգուածին խառնուած և օրթոտոքսութիւնը ընդունած ըլլալնուն. Սկիւթիոյ խորերէն եկած դեղին դէմքով այս մարդիկը Արեւելքի Հռովմին սարսափներուն մէջ միացած էին իբր մարմնացումը վայրենութեան, ինչ որ էին Վանտալները արեւմտեան Հռովմին համար, ինչ որ Խազախը եղաւ մեզի համար 19րդ դարուն: Պուլկարներուն դէմ պայքարն ու հալածանքը եօթը կամ ութ դար ամբողջ աւագ պարտականութիւնը եղաւ Բիւզանդիոնի կեսարին, և «Պուլկարասպան» (Bulgarochtone) մակդիրը՝ իր փառքի մեծագոյն տիտղոսը.» (Վիքթոր Պերար)

Կար չէ կար, առնոյ—շատ մօտ ատեն մը— յոյն Թագաւոր մը կար որ փառասիրութիւնը ունեցաւ Բիւզանդիոնի մեծազօր Վասիլեոսներուն այս աւանդութիւնը շարունակելու, բազմադարեան ընդհատումէ մը յետոյ:

Քոնսթանթին Թագաւորն էր անիկա, որուն ինչպէս կը յիշուի, Պալքանեան Բ. պատերազմէն յետոյ՝ խանդավառ և երախտագէտ Հելլէնները շնորհեցին «Պուլկարասպան» մեծասքանչ և վաղնջափառ տիտղոսը...:

Հիմա անիկա հրաժարած կ՚երեւի այդ պան մը իրագործելու սկսած երազէն, և դիւանագէտ արքայի մը խաղաղ մարդանքներուն էօվին անձնատուր, ան, ոսկեմալական անայլայլութեամբ մը, թոյլ կուտայ որ Հելլէնութեան յաւիտենական մրցորդ ու թշնամի Պուլկարը ջախջախէ փճացնէ իր Սերպ Դաշնակցին բանակն ու ժողովուրդը, ու վաղուան փոխվրէժը պատրաստէ Յունաստանի դէմ: Երբեմնի «մեծայաղթ» զօրականին այսօրուան հզօրագոյն փափաքն է՝ սուրը պատեանէն չի քաշել...:

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

ՕՐՈՒԽԱՆ ԽՈՀԵՐ

Ցաւին անհունութեան առջև ողբ ու կոծ սահման չունի մարդկային է. բայց պէտք է խորհիլ թէ բնութիւնն ալ իր պահանջն ունի, որ է՝ միացածը մոռացութեան չտալ:

Ապագայ լաւագոյն պարագաները եբազելով հանդերձ, կարծեմ ինքնախաբէութիւն պիտի ըլլար՝ լայնածաւալ բնաշխարհի մէջ հոծ ու սեղմ Հայութիւն մը յուսալ առնուազն երկտասնեակ մը տարիներէ առաջ: Այս ժամանակամիջոցը, սակայն, պատճառ մ՚ըլլալու չէ որ այդ Հայութեան հոգւոյն հիմակուընէ չմտադրաղինք, յանկարծ ինքզինքնիս անկարգ և անկազմ չգտնելու համար մեծասաններորդ ժամուն, ինչպէս յանցելումն...:

Աշխարհի շրջանափոխութիւնը, որ իր հետ իրեն վայքին մէջ մեզմէ դատ ոչ մի համայնք այնքան ճգմեց ու զգետնեց, տակաւին մէկէ աւելի անակնկալներու հանդիսատես և թերեւս գերակատար պիտի ընէ մեզ, իր կայքը չառած: Բնապէս խաղաղօրէն կատարուելիք այդ ճակատագրային շրջանափոխութիւնը, իրեւ րամարտ շահերու բռնութեամբ տեղեբամախ թաթառի մը կերպափոխուած, պիտի արմատախլէ խել մը կարծեցեալ սրբութիւններ, պիտի ջարդուփշուր ընէ խել մը կուռքեր, զոր մարդկութիւնը, նոյն իսկ այսօր, կը մեծարէ և կը պաշտէ անանց և յաւէտ կենդանի իտէալներու հանդոյն, սրբութիւններ և կուռքեր, յանուն որոնց ծրագրուեցաւ և կը գործադրուի եղբայրակոտոր աննախընթաց այս պատերազմը:

. . . .

Անշուշտ, ո՛չ քսան տարի ետքը, ո՛չ ալ հարիւր տարի ետքը քանի մը տասնեակ միլիոններու զանգուած մը չպիտի կրնանք կազմել երկրագունդիս վրայ, իբր Հայ: Բայց եթէ մեր անօգուտ լաց ու կոծին և ա՛լ պժգալի դարձած մեր անմիջ բանակներուն սակաւ մի դադար տալով, լրջօրէն և անկեղծօրէն խոստովանինք թէ՝ բնաշխարհի ամայացումին կ՚բաժնէ իւրք և անպատասխանատու տնյագ ամենքնիս ալ պատասխանատու ենք, այն ատեն ամեղայով գալով, յատակցած ինքնութեամբ մը, պիտի կրնանք մեր փրկութեան վերապահուած ապագային մէջ սփոփարար սկզբունքներ նշմարել, ամբողջ և յար յառաջընթաց մարդկութեան տեսակէտով:

Համարակաց տեղիք է ըսել ու կրկնել թէ՝ ազգ մը թուով կամ բիրտ ուժով յաւերժացած չէ: Միւս կողմէն, պատմութիւնը գրաւպէս կը փաստէ անմահութիւնը այն թուաղուրկ և երեւութապէս անզօր համախմբումներուն, որոնք՝ գիտակցաբար կամ բնազդաբար՝ բնութեան հաւատարիմ պաշտօնակատարներն եղած են:

Մեզի համար, այդ պաշտօնակատարութիւնը, ներկայիս, կը կայանայ ընդնապաստանօ մեկ բարոյականին մէջ, որն է իրերօգնութիւն, առանց մեր դաշնակիցներուն բարեացակամութեան վրայ յոյս դնելու, ինչպէս նաև առանց մեր թշնամիներուն վայրագութիւններէն վհատելու:

Կը շեշտեմ սա կէտին վրայ որ՝ մեր պահպանումին իբր դարման ներկայացուածը իրերօգնութիւնն է և ոչ թէ Համերաշխութիւնը: Այս վերջինը, իմ ըմբռնումով, շատ աւելի բարձրութիւն մ՚ունի, որուն բազմամեայ փորձով տեսնուեցաւ թէ չի կրցանք հասնիլ, մինչդեռ իրերօգնութիւնը գրեթէ տարերային է, ըլլալով բնազդային...:

Ու թէպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրին իրերօգնական խանդն և աւիւնը ամէն կասկածէ վեր է, բայց և այնպէս յենլով իրեւոյթներու վրայ, որոնք կը յուսամ թէ խաբուսիկ են, պիտի մաղթէի որ՝

Քարացած սիրտերը, որպէս զի մարդկայնանան, հայակոտոր եղեռնին մղձաւանջն ունենային գիշեր մը:

Պիտի մաղթէի որ՝ գիշերային անվրդով խաղաղութեան մէջ երբ — Հիւկոյի խօսքով— բարին և չարը, սէրն ու ատելը հաւասարապէս կը հանգչին նոր կորով առնելու համար, և ուր խղճական մարդը, նիւթազերծ, նիւթէն կը հեռանայ և իսկութեան մէջ կը մխրճի, պիտի մաղթէի որ գիշերուան այդ պահուն, այդ քարացած սիրտերուն տրուէր մղձաւանջային հանդիպումը տնավեր հայավարմիներու կարաւաններուն, որոնք սրիններէ և խարազաններէ կը քշուին, կը տարուին դէպ ի մահ, մանուկներու, կոյսերու, կիներու, ծերերու բիւրաւոր թոյլերովրով իրենց Գողգոթայի ճամբուն վրայ...:

Պիտի մաղթէի որ՝ այն սիրտերուն տրուէր մղձաւանջօրէն ականջալուր ըլլալ ծնողախնդիր երեխաներու հեծեծանքներուն, կորիւնակորոյս մատաղամայրերու վայնասունին, լլկուող կոյսերու աղեկտուր հեկեկանքներուն, խողխողուող այրերու հոնդիւնին...:

Պիտի մաղթէի որ՝ այն սիրտերուն տրուէր մղձաւանջային ականատեսութիւնը մայրական ձեռքերով խեղդուած, ջուրը, բոցը նետուած հոգեհատորներուն, անձնասպան հարսերուն, ծնողասպան զաւակներուն...:

Երբ. քանի մը գիշերներ—մանաւանդ ամավերջի, կաղանդամերձի, ցնծատօներու այս գիշերներ— այս նիւթասպան, հոգեյոյզ արհաւիրքը պարզուի մեր աչքերուն առջև շարժապատկերային անողոքութեամբ, այն ատեն պէտք է յուսալ որ պիտի կրնանք, գէթ առժամապէս, մոռնալ մեր ծխախոտը, մեր գարեջուրը, մեր հոմանիներուն արդուզարդը, մեր ազգակործան պառակտումները, և մեր միտքը սեւեռել դէպ ի ազգային ապագան...:

Ա. ՓԱԼԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Բարիզի թերթերը սոխաղական կոչ մը կը հրատարակեն, որով հրաւէր կ՚ուղղուի Անգլիոյ նման Ֆրանսայի մէջ ալ նպաստներ հաւաքել և հասցնել թէ Կովկաս ապաստանած և թէ Թուրքիոյ մէջ միացած Հայ հալածական ժողովուրդին: Այդ կոչին տակ ստորագրած են Անաթոլ Ֆրանս, Արիսթիտ Բրիան, Վիքթոր Պերար, Ֆերտինան Պիւիսոն, Ժ. Քլեմանսօ, Տ'Էսթուրնել տը Քոնսթան, Ֆրանքլէն Պուլյօն, Բաշէն, Հ. Կալի, Ֆերտինան Հէրօլ, Կիւսթավ Հէրվէ, Ժան Լօրօլ, Ժօրժ Լէկ, Ժան Լօնկէ, Ա. Մէյէ, Տիկ. Մէնառ-Տօրիան, Անտրէն Միբուար, Մարիւս Մուտէ, Ժաք Բիու, Կապրիէլ Սէայլ, Շ. Սէյնօպօս:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Հայաստանը պիտի վերակազմուի՞ արդեօ՞ք և Հայերը պիտի կրնա՞ն իրենց վերագտնուած հայրենիքը գտնալ: Այսօր, այս երկիրը գերմանական ցանկութեանց առարկան է և իր ժողովուրդը բնաջնջման կատաղութիւնով մը կը հալածուի: Ճակատագիրը այն երկրին, որ նախնական մարդկութեան երեւակայութեան մէջ բերկրալի դրախտավայր ընտրուած էր, կացութիւնը այն նախկին թագաւորութեան որ Կասպից ծովէն մինչեւ հին Եւքսինեան Պոնտոսը կ՚իշխէր, կախուած է ճակատամարտներու վճիռէն և դիւանագէտներու ապագայ բաղակցութիւններէն:

Ի՞նչ են այն պատճառները որոնք կը բացատրեն գիշատիչ կայսրութեանց մոլեգնութիւնն ու հալածիչ կայսրութեան հետ անոնց մեղսակցութիւնը, ըստ որում Օսմանցին այս գործին մէջ դաշինք կռած է Աւստրօ-Գերմանին հետ:

Իսլամ Թուրքին համար՝ Հայը քրիստոնեայ է, և կրօնքի պատրուակին տակ՝ գերազանց ցեղի մը ներկայացուցիչը: Անիկէ կը վախնայ, կը նախանձի, զայն կը նուաստացնէ և կը չահագործէ՝ ոչնչացնելու համար: Պատճառը այն է՝ որ Հայը, իր արթուն իմացականութեամբ, կորովի կամքով, անխոնջ գործունէութեամբ և իր մառուցած ծառայութիւններուն կարեւորութեամբը՝ այս խայտաբղէտ և դանդաչող կայսրութեան մէջ կը ներկայացնէ ազգութիւն մը օժտուած հզօր ինքնատպութիւնով և կարող՝ ուժեղ անհատականութիւն մը ցոյց տալու. ան դերք գրաւած է վաճառականութեան, սեղանաւորութեան, ազատական ասպարէզներու մէջ և դէպի իշխանութիւն ճամբայ առած է: Ահա այս մրցակցութիւնն է որմէ կ՚երկնչի Օսմանցին տարիներէ ի վեր: Հայկական վտանգն անշուշտ աւելի ծանր երեւցաւ իրեն այն օրը՝ ուր ինքզինք Պալքանեան վտանգին սպառնալիքին տակ զգաց:

Սեղմուած իր բանակալ տիրապետութեան երկու հակառակորդներուն միջեւ, մին Արեւմուտքի և միւսը Արեւելքի կողմէ, ան դարձաւ և նետուեցաւ անոնցմէ տկարին և անպաշտպանին վրայ: Հայուն դէմ՝ Թուրքը չղթայազերծեց իր մոլեգին կատաղութիւնը. Երզրումի մէկ փողոցը կը յաւերժացնէ այս ջարդարարներուն, արժանաւոր բարեկամներ Տեւտոններու, վայրագութեանց յիշատակը. ան կը կոչուի կեաւուր պօղան (անհաւատներու խեղդիչ): Հայաստան, Սերպիա, Պելճիքա, բռնաբարուած գաղափարներ որոնք արժանի են իրարու զուգուելու, մարտիրոսներն են այն հաւատքին որ սերտ եղբայրակցութեամբ մը իրարու կը միացնէ Դաշնակիցները, հաւատքը ժողովուրդներու ազատութեան: Այն դաշտերէն ուր իրենց հերոսները կ՚իյնան, վրէժի և հատուցման աղաղակ մը կը բարձրանայ:

Ներքին խռովութիւններ խաղաղեցնելու մտահոգութիւնովը չէ, և ո՛չ ալ գաւառային ցանկութիւններէ անհանգիստ եղած Երիտասարդ Թուրքիոյ կազմակերպչական գործին աշխատակցելու համար է որ՝ Աւստրօ-Գերմանք կամ աւելի ճիշդը Գերմանացիք, կը միջամտեն Հայկական Տագնապին: Գերմանը իր շահը միայն կը փնտռէ: Ի՞նչ է այդ շահը այս պարագային: Հայաստան երկրագործական և հանքային երկիր մըն է: Իր հովիտները բարեբեր են. կլիմայական խառնութեանց դէմ լեռներով պաշտպանուած անոնց խորքին մէջ՝ ան կ՚արտադրէ հացաբոյսեր և յարմար է թթենիի ու բամպակենիի մշակութեան: Իր հողին ընդերքները կը պահեն երկաթ, պղինձ և կապարի մեծաքանակ հանքեր, մարմարի քարահանքեր, զառիկի (arsenic) մթերքներ և աղուճակի (հանքային աղ) խաւեր. բոլոր այս հարստութիւնները կը միան անխոյզ: Ցանցանքը տեղացիին չէ: Հայը աշխատասէր է. ան կը սիրէ մանաւորապէս դաշտային աշխատութիւնները, բայց թողուած է անգիտութեան մէջ և կեղեքուած՝ խուզարկումներով ու բռնագրաւումներով. ան վհատած է և միմիայն իր անհրաժեշտ պէտքերուն համար կը մշակէ, կ՚ապրի իր դաշտերուն և հօտերուն արդիւնքովը միայն, քանի մը ամիս մեր ձակայ քաղաքները կ՚երթայ քիչ մը դրամ ժողվելու և իր նահապետական յարկը կը վերադառնայ իրեն անհրաժեշտ բաներով զուրս շուկաներէն հայթայթած է և զուրս չի կրնար ընտանեկան ճարտարարուեստը իրեն տալ. հակառակ պարագային՝ կը գաղթէ: Ահա այս երկրին մէջ, որ երկու միլիոն բնակիչ միայն ունի մինչդեռ անցեալ դարուն սկիզբը հինգ միլիոն ունէր, Գերմանացիք կը տեսնեն իրենց յարմար գաղթավայր մը որ Միջագետքի երկարաձգումն ըլլալու նախասահմանուած է:

Միմիայն կալուածին շահագործումն է որ անոնք նկատի ունին: Անիկա շատ անձուկ շահ մըն է. անոնք աւելի լայն կը տեսնեն: Ապագային, բազմաթիւ Գերմանացիներով ամանացած Հայաստանը սպառման շուկայ մը պիտի ըլլայ, յաճախորդ մը գրաւուած և կապուած երկար տարիներու համար, այսինքն այնքան ատեն որքան որ տեւէ երկրին հողագործական շրջանը, Թրքական հրապարակին երկարաձգումը, վերջապէս, ուր պէտք է ինքզինքն վերապահել առեւտուրի գերակայութիւնը:

Հայաստանը, կեդրոն արդիւնաբերութեան և սպառման, միեւնոյն ժամանակ յատկացուած է, Գերմանացւոց մըտքին մէջ, ուրիշ պաշտօնի մը՝ միանգամայն թէ՛ տնտեսական և թէ՛ զինուորական: Ռուսական Կովկասին և Պարսկական Իրանին միջեւ, և այն երկաթուղիին որ Թիֆլիսով կը կապէ Պաքուն և Բաթումը, և Ջուղայի ճամբով Դաւրէժը, Թէհրանը և Մերվը կամ Գապուլը և Փեշավէրը, Հայկական սարահարթը կ՚իշխէ դէպի Բրիտանական Հնդկաստան գացող ճանապարհի մը վրայ որուն զայն կը կապէին թէ՛ կարաւաններն և թէ առեւտրականները: Բաց աստի, ան մարտկոցն է որ կը ցցուի Օսմ. կայսրութեան վերջածայրերուն վրայ ընդդէմ Ռուս կայսրութեան, Տեւտոն զինաստանը է որ կը կենայ իբրեւ պահակ Քայզերին ճորտը եղող Սուլթան-Խալիֆային համար:

Մէկ կողմէ իսլամ մոլեռանդութիւնն ու Երիտասարդ-Թուրք արմատականութիւնն, և միւս կողմէ գերման կայսերականութիւնն ու Ռուսիոյ դէմ ատելութիւնն են՝ որ կազմեցին համաձայնութիւնը Պոլսոյ, Վիէննայի և Պերլինի բռնապետներուն միջև, ընդդէմ նուաճուած Հայաստանին և ընդդէմ իր գերութեանը դէմ բողոքող Հայուն:

Պէտք չէ հետեւաբար զարմանալ՝ որ Գերմանացիք կը թոյլատրեն, թերեւս կ՚արտօնեն Թուրքերը, այս ջարդարարներն Երզրումի և ուրիշ այնքան բազմաթիւ սխրական քաղաքներու, հիմա իրենց ազատ կամքին թողուած:

Ե՞րբ պիտի հնչէ ազատագրութեան ժամը: Երբոր Դաշնակիցներու թնդանօթը որոտայ Վոսփորի ափերուն վրայ: Հայերը կ՚սպասեն իրենց ձերբազատման. իրենց աչքերը կը դառնան Դաշնակիցներուն և իրենց բազուկները կը կարկառին անոնց հետ գործակցութեան համար: Անոնք կը վստահին թէ արդարութեան դատին համար իրենց անձնուիրութիւնը զուր պիտի չանցնի. ատոր ապացոյցը ունեցան և զայն կը ճանչնան դեռ այսօր: Պատերազմէն առաջ, երբ Թուրքիան բարենորոգումներ կը խոստանար, իրենց շահերը ամէնէն աւելի եռանդեամբ պաշտպանող եւրոպական պետութեանց մէջ տեսան Ֆրանսան, Ռուսիան և Մեծն-Բրիտանիան. անոնց գրգռումով՝ երկու վերահսկիչներ անուանուեցան, մին Պելճիքացի և միւսը Հոլանտացի:

Պատերազմին բացումը կախակայեց կամ ոչնչացուց համաձայնութեանց արդիւնքը. ան ազատ չկայցուց սակայն իրենց խօսքին հաւատարիմ պետութիւնները իրենց յանձնառութիւնը կատարելու մասին: Այսօր, Հայերը պաշտօնապէս հովանաւորութեանը ներքև կը գտնուին Դաշնակիցներուն, որ զանոնք կը պատսպարեն իրենց զրահովը (*): Երախտապարտ՝ անոնք կը մտնեն դաշնակցական բանակներուն մէջ. երկու հազարէ աւելի Հայեր կը կռուին Ֆրանս. բանակին մէջ: Վտանգի ժամանակ ներկայ, և յաղթանակին մասնակից ըլլալով՝ անոնք ի պատուի պիտի ըլլան. և օր մը նորէն պիտի տեսնեն վերականգնումը Անիի պատուրուն, կեանքի և ազատութեան վերադարձուած Հայաստանի այդ խորհրդանշական և պատմական մայրաքաղաքին:

Առ այժմ, և սպասելով որ ողջունենք այդ փառայեղ արշալոյսը, յիշենք որ Ֆրանսայի մեր հողին վրայ, Մարսէյլի, Բարիզի մէջ, Հայ գաղութնար կը բնակին: Օսմանեան և գերմանական բարբարոսութիւններէ ծագած արտադաղթը զանոնք բազմացուցած է: Կտրուած իրենց ընտանիքներուն հետ յարաբերութենէ, անոնք կը կրեն իրենց կզզիացումին դժնդակ անձկութիւններուն հետ միասին՝ թշուառութեան խայթը կամ գէնենին սրտասեղմումը: Մեր պաշտպանեալները ըլլալէ աւելի, մեր հիւրերն են անոնք: Եթէ կան անոնց մէջ որ կը տառապին, եթէ կան որոնց տառապանքը անտեսուած է, ընդլայնինք մեր ջերմութիւնը և ջանանք ֆրանքօ-հայկական օժանդակիչ յանձնախումբի մը միջոցաւ տաքցնել գիրենք որդեգրող օճախները, որոնք առանց մեր կողմէ քիչ մը առատաձեռնութեան, կը վախցուի որ մարին՝ մինչ հայրը բացակայ է որովհետև անդին ռազմաբեմին վրայ կամ բանտը կը գտնուի և կը կռուի մեզի հետ միեւնոյն իտէալին համար:

(*) Հեղինակը բերեւս ըսել կ՚ուզէ թէ Ֆրանսա եւ Անգլիա «կը փափաքէին զանոնք պատսպարել»: Տ. Խ.

ԿԱՍԹՕՆ ՎԱԼՐԱՆ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ՄԸ

Ճիշդ տարի մը առաջ Նորին Բրիտանական Վեհափառութեան կառավարութիւնը կը յայտարարէր՝ նախ, թէ Թուրքիոյ հետ պատերազմին հետեւանօք Եգիպտոս Բրիտանական թեւարկութեան տակ առնուած է, և երկրորդ՝ թէ նախորդ Խտիվ Աբպաս-Հիլմի փաշայի ընթացքը նկատի առնելով, որոշուած է զինքը գահընկեց ընել խտիվութենէ և անոր տեղ գահ բարձրացնել իր հաւանութեամբն ու Եգիպտոսի Սուլթան տիտղոսով, Նորին Բարձրութիւն Իշխան Հիւսէյին Քամէլ փաշան, անդրանիկը Մէհմէտ Ալիի գերդաստանին պատկանող իշխաններուն:

Անոնք որ, հեռուէն կամ մօտէն, ծանօթութիւն ունէին Ն. Բ. Հիւսէյին Ա.ի իբրեւ իշխան կեանքին, առաջին վայրկեանէն սրտագին ծափահարեցին այս ընտրութիւնը, գիտնալով թէ ճշմարտապէս լուսամիտ, վեհանձն ու ժողովրդասէր իշխան մըն էր որ կը կոչուէր նախագահելու երկրին ճակատագրին. ուրիշներ, այսինքն ժողովուրդին ամբողջ ողջախոհ մասը, այսօր, տարի մը վերջը, ոչ միայն ջերմօրէն կը հաստատեն այդ վկայութիւնը այլ և կ՚աւելցնեն սա խոր համոզումն ալ՝ թէ Նորին Բարձրութիւնը օժտուած է վեհապետէ մը պահանջուած ամենէն թանկագին յատկութիւններով ինչպէս՝ հանրային և քաղաքական շահերու յստակ ըմբռնում և բարոյական անհման կորով մը: Ու թէպէտ պատերազմի վիճակը որ Իր գահակալութեան օրէն ասդին կը տեւէ տակաւին, իրեն թոյլատրած չըլլայ իրագործելու այն ամենը զոր Նորին Բարձրութիւնը յայտարարեց զանազան առիթներով իբրեւ Իր ծրագիրը, բայց երկիրը վստահ է, և վստահ են անոր ամէնագէտ բնակչութիւնը՝ թէ Վեհապետը չի մոռնար զանոնք և արդէն կը ճգնի՝ որքան հնար է՝ այդ ուղղութեամբ գործելու:

Եգիպտոսի Հայ գաղութը, որ այնքան ազնիւ հիւրընկալութիւն մը գտած է այստեղ և որ քանիցս մասնաւորապէս ալ վայելեց Ն. Բ. Հիւսէյին Ա.ի բարձր հոգածութեան ու համակրանքին արտայայտութիւնները իր ներկայ աննախընթաց տառապանքին ու սուգին մէջ, անշուշտ առաջիններէն պիտի ըլլար, ժողովուրդին բոլոր իմաստուն տարրերուն հետ, իր մեծարանքի սրտեռանդ զգացումները ուղղելու Վեհապետին և մաղթելու որ երկար և բարեբաստիկ ըլլայ Իր իշխանութիւնը: «Արև», իր կողմէ, գոհունակութեամբ կը մասնակցի այդ զգացումներուն ու կը ներկայէ զանոնք խոնարհաբար՝ կրթութեան և մամուլի մեծ բարեկամ Եգիպտոսի Վեհապետին:

Հայ Երիտ. Միութեան (Աղեքսանդրիա) Տնօրէն Ժողովը կը խնդրէ մեզէ յիշեցնել արգոյ հասարակութեան թէ իրեն ի նպաստ Սինեմայի չքեղ ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ, ինչպէս որ արդէն ծանուցուած է, չորեքշաբթի 22 դեկտ. երեկոյեան ժամը 9.30ին Ամերիքան Քօզմօկրաֆ սրահին մէջ (Ֆրանս. Բոսթային գիմաց) սովորական կիրակնօրեայ գիներով. Թիկնաթոռ Ա.՝ ն. դ. 6, թիկն. Բ.՝ ն. դ. 5, առաջին անթիէ՝ ն. դ. 3, երկրորդ անթիէ՝ ն.դ. 2, Օթեակներ՝ ն.դ. 40 և 30:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՊԱՇՏ. ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ն. Վ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ն. Վ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, ժամը 10ին Առաջնորդ Գեր. Տ. Թորգոմ եպս., ընկերակցութեամբ փոխանորդ Տ. Ռուբէն քհնյ.ի և Քաղ. Ժողովէն Ճեմանիբճեան և Մէրամէթճեան պէյերու, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ կառավարիչ Զիվէր փաշայի՝ կառավարչատան ապարանքին մէջ, ուրկէ յետոյ հեռագիր մ'ուղղեց Ա. սենեկապետ Զիւլֆիքար փաշայի, խնդրելով որ Ն. Բարձրութեան ներկայացնէ Եգիպտահայ գաղութին շնորհաւորական մաղթանքները։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԶԱՐԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ժամը 10.30ին, Առաջնորդ Ս. Հայրը, միեւնոյն ընկերակիցներով, գնաց քաղաքիս Ցունաց Պատրիարքական Ս. Սաբա եկեղեցին և ներկայ գտնուեցաւ Ռուսիոյ Վեհ. Զարին անուան տօնին առթիւ կատարուած գոհաբանական պատարագին, զոր մատոյց Աղեքսանդրիոյ Մետրոպոլիտը, մասնակցութեամբ տեղւոյս Ցոյն կղերին և Երուսաղէմի ռուսական վանքի ռուս արքիմանդրիտին և քանի մը վարդապետներուն, որոնք պատերազմի յայտարարութենէն յետոյ մեկնած էին Պաղեստինէն։

Պատարագի աւարտումէն վերջ, Ս. Առաջնորդը և իր ընկերակիցները քաղաքիս Ռուսական Հիւպատոսարանը երթալով մասնակցեցան շնորհաւորական ընդունելութեանց զոր յոյժ ազնուամիտ փափկութեամբ կատարեց ընդհ. հիւպատոսը Պ. Բէթրօֆ։

Առաջնորդ Ս.ը յետոյ հեռագիր մ'ուղղեց Ռուսիոյ Վեհ. Զարին, ի Պետրոկրատ, շնորհաւորական մաղթանքներով և երախտագիտական արտայայտութիւններով՝ յանուն Եգիպտոսի Հայութեան։

—Գահիրէի առաջն. փոխանորդը և Քաղ. Ժողովին դիւանը՝ Տեարք Լալայեանց և Ղազարոսեան, ներկայ գտնուած են Ցունաց պատրիարքական եկեղեցին և Ռուսական հիւպատոսարանը, Ռուսիոյ Զարին անուան տօնին առթիւ եղած պատարագին և ընդունելութեանց։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

«Նիր-Իսթ»ի մէջ կը կարդանք. — Զաբէզքաթի, Անգլ. Երեսփ. Ժողովի սրահին մէջ գումարուած Հայկական Նպաստի Քոմիթէի նիստին մէջ որոշուեցաւ 3000 անգլ. ոսկի եւս ղրկել Տփղիսի քաղաքապետին՝ ապաստանեալներուն միջեւ բաժնուելու համար։

ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԹԻՆԿ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Նոյ. 22ին, Նիւբօրթի մէջ Լանտաֆի եպիսկոպոսին նախագահութեան տակ տեղի ունեցաւ բողոքի միթինկ մը Հայկական կոտորածներուն դէմ։

Քէնթէրպըրիի Արքեպիսկոպոսը նամակով մը կը դատապարտէր «այս անոճլի կոտորածները, անգթութիւնները և չարագործութիւնները»։ Կ'ըսէր. «Եթէ մենք պատերազմին պատճառով անկարող ենք Հայերուն ի նպաստ բան մը ընելու, գո՛նէ պարտաւոր ենք արթնցնել չէզոք ազգերը այս սարսափելի իրականութեանց դէմ։ Մենք կ'ուզենք ո՛չ միայն անկարելի դարձնել այս սարսափներուն շարունակութիւնը, այլ և ընդմիշտ արգիլել անոնց կրկնութիւնը։ Այս նպատակին համար կ'արժէ որ ամէն ճիգ թափուի։ Ամէն յարմար առիթէ օգուտ պէտք քաղել այս կէտին վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելու և ամէնուն կցել տալու իսկական նշանակութիւնը այդ ընդարձակ և կազմակերպեալ անգթութեանց որոնք կը կատարուէին Թուրքերու ձեռքով՝ հաւանօրէն իրենց գերման դաշնակիցներուն մեղսակցութեամբը։»

Բրիսթոլի եպիսկոպոսը, կոտորածները նկարագրելով՝ ըսաւ թէ անոնք կը կազմեն ամենէն զարհուրելի պատկերը որ երբեք գրուած ըլլայ աշխարհի առջեւ։ Չէր կարծեր որ Անգլիական ժողովուրդը պէտք եղած չափով գաղափար կազմած ըլլայ այս եղելութեանց մասին, բայց կը յուսար որ Միացեալ Նահանգները արդարութեան դատին ախոյեանները պիտի հանդիսանային։ «Հայերը, որ աշխարհի հնագոյն քրիստոնեայ ազգն են, բնաջինջ կ'ըլլան, որովհետեւ Երիտասարդ Թուրք կուսակցութիւնը կ'ուզէ իր երկրին մէջէն անհետացնել անոր ամենէն ձեռներէց և գործի ընդունակ տարրը.»

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ ՔՈՄԻԹԷՆ

Անգլիոյ մէջ, Հայաստանի Բարեկամներու Քոմիթէն (Friends of Armenia) ի նպաստ Հայերու կոչ մը հրատարակած է, յորում յիշելէ վերջ «այս տարաբաղդ ազգին վիճակուած սարսափելի ողբերգութիւնը որուն զոհ գացին 800,000 Հայեր», օգնութիւն կը խնդրէ Կովկաս ապաստանած 250,000 փախստականներուն համար, «որպէսզի այս մարտիրոսացած ազգին մնացորդները ապրին երջանկագոյն ապագայի մը համար՝ զոր մենք յուսացինք և մաղթեցինք իրեն այսչափ տարիներէ ի վեր»։ «Կը հաւատանք որ այս ազգը պիտի վերապրի, զի Հայերը՝ հզօր կենսունակութեամբ և չարքաշութեան և կազդուրումի մեծ ընդունակութիւններով օժտուած ցեղ մըն են։»

Այս կոչին տակ կը ստորագրեն Հայաստանի անխոնջ բարեկամուհիները՝ Լէյտի Լիւսի Քալընթիչ (նախագահ), Է. Ռայթ Պրուքս (պատուակալ գանձապետ) և Մէրի Հիքըըն (պատուակալ քարտուղար)։

ԷՏՎԻՆ ՓԻՐՍ ՀԱՅՈՑ ՄԱՍԻՆ

Սըր Էտվին Փիրս Լոնտոնի մէջ դասախօսութիւն մը ընելով Կ. Պոլսոյ պատմութեան վրայ, միջանկեալ կերպով հետեւեալը խօսած է Հայոց մասին.

«Թուրքերուն գլխաւոր թերութիւնն է՝ հպատակ ազգերը արդարութեամբ կառավարելու իրենց անկարողութիւնը։ Հայերուն պատմութիւնը այս իրողութեան ահաւոր մէկ ապացոյցն է։ Հայերը, վերջին հաշուով, Փոքր-Ասիոյ ամենէն ազնիւ ցեղն են։ Լեռնադաշտը յորում կ'ապրէին՝ զիրենք կորովի ժողովուրդ մը դարձուցած է։ Անոնք Չէյթունի մէջ պահպանեցին միշտ որոշ չափով անկախութիւն մը։ Քսան տարի առաջ Համիտ ուզեց զանոնք բնաջնջել, բայց չյաջողեցաւ. հիմա կ'երեւայ թէ կրկին եղած է Հայերու բնաջնջման մահավճիռը։»

Իրմէ վերջ խօսք առած են Լոնտոնաբնակ Տիար Կարապետ Յակոբեան և ուրիշներ։

ԳԱՀԻՐԷԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Գահիրէի Հայ Կարմիր խաչի նուագահանդէսը տեղի ունեցած է շաբաթ գիշեր Օբէրայի սուլթանական թատրոնին մէջ, լիակատար յաջողութեամբ։ Ներկայ գտնուած է հանդիսականներու աննախընթաց բազմութիւն մը, որոնց ի գլուխ կ'երեւէին Ն. Վ. Սուլթանին ներկայացուցիչը, Սըր Ճօն Մաքսուէլ, որ բարեհաճած էր ընդունիլ նախագահութիւնը, Ֆրանս. դեսպան Պ. տը Ֆրանս, իշխան Ֆուատ, Տէր և Տիկին Առաքել պէյ Նուպար, Տէր և Տիկին Նէկիպ փաշա Պօղոս եւլն.։

Ներկայացման պահուն հանդիսականներուն բաժնուեր են Պ. Տէմիրճեանի պատրաստած Հայ Կարմիր Խաչի խորհրդանշանական պատկերները, որոնց վրան նկարուած էր վիրաւոր ինկած Հայ երիտասարդ մը, որուն մօտ կ'հսկէ Հայ Կարմիր Խաչի հիւանդապահուհի մը. պատկերին ներքեւ գրուած է, Փոքրիկ Դաշնակիցները (Հայկական Ռազմաճակատ)։

Առաջնորդ Ս. Հայրը, շաբաթ գիշեր, նուագահանդէսի միջոցին Աղեքսանդրիայէն հեռագիր մ'ուղղած էր Զօր. Մաքսուէլի, շնորհակալութիւն յայտնելով պատուաւոր հովանաւորութեանն համար զոր Ն. Վսեմութիւնն ընծայած էր Հայ Կարմիր-Խաչին. նոյնպէս օրհնութեան և շնորհակալութեան նամակ մը՝ Տիկին Նէկիպ փաշայի (ծնեալ Ասլանեան) որ՝ իբրեւ նախագահ Հայ Կարմիր Խաչի Տիկնանց Մասնախումբին՝ աշխատութեան առատ բաժինն ունեցած էր հանդէսին յաջողութեանը մէջ։

Ն. Վ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Այսօր կէս օրէ վերջ Առաջնորդ Ս.ը ստացաւ Ն. Վ. Սուլթանին Աւագ Սենեկապետէն հետեւեալ հեռագիրը.

«Նորին Բարձրութիւն Սուլթանը, իմ Օգոստափառ Տէրս, զգածուած Ձեր հաւատարմութեան համակրանքի հաւաստումէն, ինծի պաշտօն կուտայ յոյժ ջերմօրէն շնորհակալ ըլլալ Ձեզ։»

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Սերպիական ճակատէն

Սելանիկ, 16. — Պալքաններու մէջ Բրիտ. Սպայակոյտին մօտ գտնուող Ռէօթէրի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ կացութիւնը համեմատաբար աւելի հանդարտ շրջանի մը մէջ կը մտնայ, սպասելով որ թշնամւոյն յունական հողամասին վրայ ընելիք արշաւանքի մասին ունեցած մտադրութիւնները աւելի պայծառօրէն յայտնուին։ Գերի բռնուած Պուլկար սպայ մը կը յայտնէ թէ Պուլկարները իրենց պարտականութիւնը լրացուցած են և ոչ մէկ փափաք ունին Դաշնակիցներուն դէմ կռուելու։ Այս զգացումը շատ անգամներ յայտնուած է պուլկար գերիներու կողմէ որմէ կը թուի թէ բանակին մեծամասնութեան կարծիքը կը պատկերացնէ։

Լոնտոն, 16. — Սելանիկի Գերման գեսպանը սկսած է գերման ընտանիքները Յունաստանի ներքին մասերը ուղարկել և գերմանական դպրոցները փակել։

Հռոմ, 18.— Ալպանիա ղրկուած Իտալական բանակը հոն ապաստանած 200,000 Սերպերուն պիտի միանայ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Լոնտոն, 18. — 1916ի կարգին Ռումէն նորագիրները իրենց օրինական երդումը կատարեցին Թագաւորին ներկայութեան։ Այս վերջինը անոնց առջեւ ռազմաշունչ ճառ մը արտասանեց որ սա բառերով կը վերջանար «Ցէնցէք Բէկվնան»։ Մօք.

Լոնտոն, 18. — Ռուսիոյ և Ռումանիոյ միջեւ երկաթուղւոյ հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեցան։

Թուրքիոյ մէջ

Պետրոկրատ, 17. — Սեւ ծովու մեծ Թորփիլանաւերը Թրքական ծովեզերքները պաշարելէ յետոյ մօտեցան այն կէտին ուր նախընթաց ծովամարտին միջոցին ռմբակոծուած Թնդանօթակիրներ խարըսխած էին։ Թորփիլանաւ մը կը պատրաստուէր բոլորովին քանդել տակաւին ջուրին վրայ մնացած Թնդանօթակիրներէն մին, երբ բազմաթիւ պայթումներ յառաջ եկան Թնդանօթակիրին վրայ։ Հաւանական է որ Թուրքերը Թորփիլանաւուն յառաջանալը տեսնելով՝ զայն փճացուցին։

Աթէնք, 17.— Օսմ. կառավարութիւնը Իլմիոց նախարարութեան և ոստիկանութեան մէջ Գերման երկու գեր-նախարարներու անուանումը ընդունեց։

Արեւելեան ճակատէն

Պետրոկրատ, 17. — Կը տեղեկագրեն թէ Գերմանները մեծ պատրաստութիւն կը տեսնեն Տվինսքի շրջանին մէջ մեծ ճակատամարտ մը մղելու նպատակաւ։ Մանր հրետաններ և նոր զօրաբանակներ փոխադրելու վրայ են։ Ռ.

Պետրոկրատ, 17. — Զօր. Բօ հօս հասաւ և կը ծանուցանէ թէ կայսրութեան սպայակոյտին քով պիտի մնայ։ Այս որոշումը մամուլէն կողմէ լաւ ընդունելութիւն գտած է քանի որ առեկա Դաշնակիցներու գործողութեանց համաձայնութեան պիտի նպաստէ, Ռ.

Պետրոկրատ, 18. — (Պաշտ.) Տրիզվիթի լճին հիւսիսային կողմին մէջ բազմաթիւ յաջող մանրակռիւներ։ Գերիներ վարեցինք և գնդացիրներ գրաւեցինք։ Իվքայի վրայ Մուրավիէֆի կամրջագլուխին մօտ թշնամւոյն ապարդիւն մէկ յարձակումէն վերջ զինքը ստիպեցինք իր խրամներուն մէջ քաշուիլ։ Պուզացի արեւել. կողմը թշնամւոյն երկու յարձակումները կասեցուցինք։ Հ.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Պետրոկրատ, 16.— Զեկոյց մը կ'ըսէ, Մեր ուժերը կը շարունակեն Թրքո-գերմանները հալածել Համատանի ճամբուն վրայ։ Համատանի բնակչութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը՝ որ բաղկացած էր ազդեցիկ խաներէ. եկաւ և մեզմէ խնդրեց որ ապստամբներուն դէմ զիրենք պաշտպանենք։ Ռ.

Լոնտոն, 18. — Գիշերուան վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Քոմի Պարսիկ պաշտօնատարները ինչպէս նաեւ Գերմանիոյ կողմէ վարձուած խռովարարները յանկարծ Իսֆահանի ուղղութեամբ մեկնած են։ Մօք.

Լոնտոն, 18.— Ռուս. պաշտ. զեկոյց մը կ'ըսէ թէ ռուս. զինուորները Համատանը գրաւելէ վերջ Քոմի վրայ կը յառաջանան։ Ռուսաց քաղաքին պատերուն վրայ փակցուած ազդեր գտան որոնցմով խռովարարները Շահին սպաննութիւնը կը հռչակէին։ Միւս կողմէ կը ծանուցանեն թէ Գերմանացիք Իսֆահանի և Եազտի մէջ գտնուող դրամատուններուն բոլոր հարստութիւնը գրաւած են։

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ՄԷՋ

Լոնտոն, 16. — Զօր. Թաունզհէնտ կը հեռագրէ թէ արաբներու տեղեկութեան համեմատ, 12 Թուականաւ Քութ-էլ-Ամարայի դէմ իրենց կատարած յարձակումներու ընթացքին Թուրքերը հազար հոգի կորսնցուցած են։ Զօր. Թաունզհէնտ ճշդելու կարող չէ բայց կը գնահատուի թէ թշնամին ընդհանուր կերպով 1000 հոգիի չափ կորսնցուցած է։ Ասկէ ի վեր Թուրքերը իրենց յարձակումները կրկնած չեն։ Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

Փարիզ, 17. — Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ ի Շամբանեա՝ Մէնիլի արեւել. կողմը՝ թշնամւոյն ռմբակոծութիւնը լռութեան դատապարտուած է ֆրանս. մարտկոցներուն կողմէ։ Լօրէնի մէջ երկուստեք բուռն թնդանօթաձգութիւններ կը յիշատակուին։ Ռ.

Պէրն, 18. — Պէրլինէն լուր կու տան թէ Ռայխսթակի յանձնաժողովը կառավարութեան պահանջած 10 միլիառ մարքի յաւելուածական վարկը միաձայնութեամբ ընդունած է։ Հ.

Լոնտոն, 17.— Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Լորտ Ռոպէրթ Սէսիլ ըսաւ թէ կարեւոր քանակութեամբ պաշար Ամերիկայէն Գերմանիա կը հասնի Թղթատարական ծրարներով։ Ազդեցիկ միջոցներ կ'ուսումնասիրուին այս յարաբերութիւնը դադրեցնելու համար, Ռ.

Ամսթերտամ, 19. — (Պաշտ.) «Պրէմէն» գերման պզտիկ յածանաւը և անոր ընկերացող Թորփիլանաւը ընդծովեայի մը կողմէ ընկղմուեցան Պալթիկի Արեւելեան մասին մէջ։ Երկու նաւազախումբերէն կարեւոր մաս մը ազատուեցան։ Ռ.

ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑԱՑ ԿՈՂՔԻՆ ?

Փարիզ, 17. — Արտաքին գործոց յանձնաժողովը առաջարկութիւն մը քուէարկեց՝ կառավարութենէն պահանջելով որ միջոցներ ձեռք առնէ Դաշնակիցներու հետ համախորհուրդ՝ պատերազմին մէջ Հաբէշիստանի անմիջական մասնակցութիւնը յառաջ բերելու համար։ Ռ.

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Ժընէվ, 17. — «Անքօնա»ի մասին աւստրիական պատասխանը կը մերժէ ո և է հատուցում ընել։ Հ.

Վաշինկթոն, 18. — Նախագահ Վիլսըն պատրաստելու վրայ է Աւստրիոյ համար երկրորդ զեկոյց մը որ մէկ քանի օրէն տրուի հաւանօրէն։ Կ'իմացնեն թէ ամերիկեան կառավարութիւնը արագ պատասխան մը պիտի պահանջէ և յստակ կերպով պիտի ցոյց տայ այն հետեւանքները, որ կրնան յառաջ գալ անգոհացուցիչ պատասխանի մը պարագային։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պալքաններու մէջ

Սելանիկ, 20. — Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ հիւպատոսները Սելանիկէն մեկնեցան Մանասթր երթալու համար Հ.

Լանէ, 20. — Աւստրիական ընդծովեայ մը Քաթարօյի մէջ ականի մը զարնուելով նաւազներովը միասին ընկղմեցաւ։

Մարսէյլ, 19.—Աթէնքէն մեկնող «Ճուրճուրա» շոգենաւը լոյսերը մարած վիճակի մէջ յառաջացած ատեն Մալթայի բացերը անգլ. յածանաւի մը զարնուելով ընկղմեցաւ։ Բոլոր ուղեւորները որոնց մէջ կը գտնուէր Աթէնքի Ֆրանս. դեսպանին կինը, ազատուեցան։ Հ.

Սելանիկ, 19. — Այնպէս կը նկատուի թէ Պուլկարներուն դարձը ժամանակաւոր է։ Դաշնակիցները այս մտօք կը պատրաստուին։ Հ.

Միլան, 19.— Աւստրիացիք Կորիձիայի մէջ երկու ամերիկացի դրամատէրներ իբր լրտես ամբաստանելով հրացանի բռնեցին։ Հ.

Յունաստան

Աթէնք, 20.— Ընտրութիւնները կը կատարուին արտասովոր հանդարտութեամբ մը։ Բազմաթիւ ձեռնպահութիւններ տեղի ունեցան։ Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

Լոնտոն, 19. — Ֆրանսայի մէջ Բրիտանական Սպայակոյտին մէկ հեռագիրը կը տեղեկագրէ թէ թշնամին կիրակի առաւօտ Իփրի հիւսիս.-արեւել. անգլ. գիծերուն վրայ հեղձուցիչ կազեր արձակեց։ Այս գործողութեան՝ բուռն ռմբակոծութիւն մը ընկերացաւ։ Բացի մէկ քանի տեղերէ ուր թշնամին մեր գիծերը չի հասած ետ մղուեցաւ, մեր կրակը Գերմաններուն իրենց խրամներէն ելլելը արգիլեց։ Հեղձուցիչ կազին դէմ մեր ձեռք առած միջոցները խիստ արդիւնաւոր եղան. անգլ. գիծը ամենուրեք անվթար մնացած է։ Ռ.

Ամսթերտամ, 19.— Գերմանական աղբիւրէ ստացուած վերջին լուրերը ցոյց կուտան թէ Գերմանացիք Սէն Միհիէլի մէջ զօրք կը կեդրոնացնեն։ Ապացոյցները հետզհետէ աւելի շօշափելի կը դառնան՝ թէ թշնամին նոր ուժեր պիտի նետէ, գլխաւորաբար հրետանի։ Արեւմուտքի կողմը՝ ուր Դաշնակից մարտկոցներուն գերազանցութիւնը գերման խրամները տակնուվրայ բրաւ եւ զօրքերուն բարոյական կորովը խանգարեց։ Արժանահաւատ աղբիւրէ ստացուած լուրեր կ'իմացնեն թէ Ռուսք նոր յարձակողական մը պատրաստելու վրայ են։ Ռ.

Լոնտոն, 19. — Մամուլի վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ բազմաթիւ կիներ Եգիպտոս մեկնած ըլլալուն պատճառաւ՝ որոշուած է այլեւս անցագիր չտալ կիներուն։

Լոնտոն, 19.— Այսօր կէսօրէ վերջ Լոնտոնի մէջ միթինկի մը պահուն Լորտ Տէրպի յայտարարեց թէ համոզուած է որ զինուորագրութեան արդիւնքներուն յայտնութիւնը պիտի ցոյց տայ որ ազգը բացարձակապէս վճռական է։ Խիստ հաւանօրէն պատերազմին վախճանը աւելի շուտ պիտի հասնի քան ինչ որ կ'երեւակայեն բազմաթիւ անձեր։ Ռ.

Արեւելեան ճակատէն

Պետրոկրատ, 20. — (Պաշտ.) Միատծիկ լիճին հիւսիսակողմը մեր ռմբակոծութիւնը ծանր կորուստներ տալով ցրուեց երկու թշնամի զօրախումբեր։ Բօնչէրուէիցի կայարանին դէմ կատարուած երկու յարձակումներ ետ մղեցինք։ Պարսկաստանի մէջ Համատանի հարաւ-արեւել կողմը կարեւոր թշնամի ուժեր ետ մղեցինք։ Հ.

ՎԻԼՍԸՆ ՆՈՐ-ՓԵՍԱՅ

Վաշինկթըն, 19.— Նախագահ Վիլսընի Տիկ. Կալթի հետ ամուսնութիւնը այսօր կատարուեցաւ։ Արարողութիւնը շատ պարզ էր։ Նորապսակ ամոլը դէպի Հարաւ մեկնեցաւ։ Իրենց մեղրալուսնի ճամբորդութիւնը երկու շաբաթ պիտի տեւէ։ Ռ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, AleX.

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

Ծխեցէք



Անկրկնելի

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Րիւ Սէսօսթրիս, 1 (Ցունաց Ավէրօֆ աղջկանց վարժարանին սուն)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Ներկի, զարդանկարի, Նշանատախտակի [Թապէլա], Իւղանկար պատկերներու և լուսանկարչական ֆօներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններս գոհ թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներս։ Գիներս՝ միշտ Արաբներէն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներէս աժան են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵԼԷՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԻԵԱՆ-ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ԳԱՀԻՐԷ

Օբէրայի հրապարակ, Կալուած Զօկէպի
Թէլէֆօն 23.56

Կ՚առանձնեն զետեղումներ ելեքտրական լոյսի և օդային կազի։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող ապրանքներու։

Խնամեալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին։

Տոքթ. ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍԿԻ, ՇԱՐԱ ՔԷՑՆ ԷԼ ՆԱՀՏԷՑՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ
ԹԷԼԷՖՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ՚ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրօն կը շինէ առանց զօդանակի կամ քիմքի վրայ բան մը գնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր և խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ՚ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն և հանդիստ կ՚ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի գեղեր ալ կը գտնուին։

ՓԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹԷՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամեն անձի համար

Կնոջութի՞ւն ունիս թէ փորհարութիւն, ստամոքսի տկարութի՞ւն թէ անմարսողութիւն, ջերմէ՞ կը տառապիս թէ անքնութենէ, հարբո՞ւխ ունիս թէ յողացաւ:

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անպայման:

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են լուսագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են սաց աժան	Ե.Ղ.
Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ)	10
Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ)	20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարդ փոստալով հեռաւոր հասցէին

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ժէնովա, Նարօլի, Թուրինօ, Ֆիօրէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչէլօն, Գահիրէ, Մալթա, Աֆրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆարա Սապ	Բինէրօլօ
Ալպանօ Լացիալէ	Ֆէլմօ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆօսանօ	Սուպիաքօ
Ավէցցանօ	Ֆռասքաթի	Թառրաչինէ
Պէնզազի	Ֆրօզինօնէ	Թիվօլը
Պրաչչիանօ	Լուքքա	Թօրրէ Անունձիաթա
Մոնթէ Քաթինի	Մօնտօվի	Վէլլէթրի
Գանէլլի	Մօնպլանչ	Վիարէճճիօ
Գասթէլ Նուօվօ	Օրպէթէլլօ	Վիթէրպօ
Գօրնէթօ Թարքուինօ	Օրվիէթօ	
Էրնա	Բալէսթրինա	

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ՚զբաղի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեթղթերու վրայ ավանս, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրայ փոխգիր, չէք եւ «լէթր տը քրէտի», հեռագրաւ վճարմունք, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ պարտամուրհակներու գանձում, Կուբոններու եւ վիճակահանութենէ շահուած պարգեւներու գանձում, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պօրսայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ավանսի գործողութիւն:

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ՚ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որոշ պայմանաժամով վճարելի:

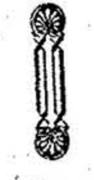
ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մոնթէքաթինօի համբաւաւոր ջերմուկները, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ՚ընծայուին յաճախորդներուն:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

[illegible] 9 [illegible] փողոց

ՇԹԱՅՆԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ



ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԿԱՆՑ ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանոցներու, ձապիկներու, հոտեղէններու, ձեռնոցներու, կաշեայ առարկաներու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, ճամբորդութեան պիտոյքներու եւ ածելիներու առատ մթերք:

Գիները յոյժ չափաւոր եւ անմրցելի:

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ, ԾԽԱԽՈՏԻ
եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԶԱԿԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Ապունիկմա (Ասող) Ծխախոտները եւ Սիկարէթները

ՊԱՆՔ Տ'ՕՐԻԱՆ
Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած
Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնատեղի ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ-Իզմիր։ Գործակալութիւններ՝ Միթիլէն, Մանսուրա, Սերէզ եւ Զակազիկ։ Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պերկամա, Մաղնիսա եւ Սոմա։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով.

Հարիւրին	3	1 տես վճարելի
»	3,50	9 ամիսէն »
»	4	1 տարիէն »
»	5	5 տարիէն եւ աւելի վճ.

Նոյնպէս խնայողութիւնը քաջալերելու համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20էն Ե. Ղ. 25,000 տարեկան հարիւրին 4 տոկոսով:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Շարա Ապու Տարտար թիւ 16

Սեփականատէր՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կ'առանձնէ ամէն տեսակ տպարանական գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տետրակ, Հաշուեցուցակ, Նամականիշ, Այցետոմս եւլն. չափաւոր գիներով:

Ճանճնաւորութիւնք կը կատարուին խղճամտով:

RÉGÉNÉRATEUR DES CHEVEUX «TACHDJIAN»
ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ «ԹԱՇՃԵԱՆ»



Միակ դեղը՝ որ գլխի թեփերը կը մաքրէ, քերուըտուքը կը դադրեցնէ, և մազերու արմատները զօրացնելով, հերաթափութիւնը, ճաղատութիւնը և ճերմկիլը կ'արգիլէ և անոնց կուտայ իրենց բնական գոյնն՝ու գեղեցկութիւնը։ — Գինն է 3 ֆրանք

BAUME AMÉRICAIN
«ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ» ԲԱԼԱՍԱՆ

Եգիպտ. Առողջապահական Վարչ. կողմէ վաւերացուած

Այս օգտակար և հանրածանօթ դեղը արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, կողացաւը և գլխու ու ամէն տեսակ ջղացաւութիւններն և կը ծախուի միայն երկու (2) ֆրանքի անհաւատալի աժան գնով։

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ New American Pharmacy and Drug-Store
Դիմել Ճաւէ՝ Mellaui (EGYPTE)

Drogueries F. Galetti et Fils, Alexandrie et Le Caire. Droguerie E. Del-Mar, Le Caire.
Pharmacie Constantinople, Khatchadourian Frères, Chareh Mohamed Aly, Le Caire
Pharmacie Nouvelle de Beni-Souef. Pharmacie Anglo-Egyptienne, Minieh.
Pharmacie et Droguerie Khédiviale, Assiout

ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի բոլոր գլխաւոր դեղարանները

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, ՍԻՏԻ ՄԻԹՈՒԱԼԼԻ փողոց թիւ 40
(Արքարինի մզկիթին դէմը)
Թէլէֆօն թիւ 33-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ թէ Աղեքսանդրիոյ եւ թէ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԹԱՇԷՖԻ հարազատ ռուսական եւ ամերիկեան քէթրոլը, չափաւոր գիներով

Ապրանքները օրը օրին կը յանձնուին ամենայն կանոնաւորութեամբ։

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ։

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԱՂԱՒՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Գապ-Սիտա, Սուք-էլ-խանիմ, թիւ 159

Կը կարէ խիստ մաքուր և վերջին նորաձեւութեամբ։ Նաև կը դասախօսէ Եւրոպական կանոնով, գիները դիւրամատչելի են։

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Հաստատեալ 1902
Գահիրէ, Սըքքէ Կէտիտէ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղէն, բրդեղէն, բամպակեղէն, սպածոյ, պաքիսք, զէֆիր, մաստաբօլամ եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյքներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Ներածմունք ուղղակի Եւրոպայէն։ Ապրանքներու տոկունութեան եւ գիներու չափաւորութեան մասին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել։

առիթէն օգտուեցէք

ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Դեկտեմբեր 1915

ԲԱՄԲԱԿ		Բացում	Փակում
	Յունվար	18 5]8	18 21]32
	Մարտ	18 15]16	19 1]32
	Նոյ.(1916)	18 5]16	19 5]16
ԲԱՄԲԱԿԻ ՀՈՒՆՏ			
	Դեկտ.–Յունվ.	115	115
	(2 ամիս)	117 20]40	116 30]40

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Թրքսի Յունիք	1886	Ֆր. 301.—
» »	1903	» 234.—
» »	1911	» 242.50
Ռումէլի Երկաթուղի		» 124.—
[illegible]		» 90.—